

5. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-237-1-33>

**INCORPORATING INCLUSIVE PRINCIPLES IN UNIVERSAL
DESIGN IN THE DESIGN OF SOCIAL SERVICE CENTERS**

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОСТІ
В УНІВЕРСАЛЬНОМУ ДИЗАЙНІ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ
ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ**

Pylypchuk O. D.

*PhD of Technical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Design*

Пилипчук О. Д.

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри дизайну*

Kysla T. O.

Master at the Departments of Design

Кисла Т. О.

магістр кафедри дизайну

Pismak M. H.

*Master at the Departments of Design
Kyiv National University of
Construction and Architecture
Kyiv, Ukraine*

Пісьмак М. Г.

*магістр кафедри дизайну
Київський національний університет
будівництва і архітектури
м. Київ Україна*

Постановка проблеми. У повоєнний період зростає кількість людей, що відчувають труднощі при самостійному пересуванні; орієнтуванні, отриманні послуг та інформації, зокрема особи з інвалідністю. Збільшується та посилюється навантаження на роботу центрів соціального обслуговування, де однією із проблем громадських місць є неможливість самостійного відвідування та використання їх людьми, що відносяться до маломобільної групи населення: з тимчасовими або постійними функціональними порушеннями (інвалідністю); особи похилого віку; вагітні жінки; батьки з дитячими візочками. Появі концепції універсального (інклюзивного) дизайну та впровадження

принципів інклюзивності у проектуванні нежитлових будівель соціального призначення набуває нового значення.

Результати та обговорення. Нежитлові споруди вдало проходять через процес ревіталізації, де зберігається автентичність будівлі, але часто змінюється функціональне призначення. Завдяки переформатуванню призначення будівлі, місце набуває особливого вигляду та неповторної самобутності поєднуючи естетичну цінність об'єкту з його функціональним значенням, де немаловажним фактором є інклюзивність.

Основні положення створення інклюзивного середовища зі схематичними зображеннями викладено у ДБН «Інклюзивність будівель і споруд» [1]. Це стосується пожежної безпеки, ергономіки простору і робочих місць, враховуючи той факт, що серед працівників можуть бути люди, які пересуваються на кріслах-колясках. Також це стосується освітлення, санітарно-гігієнічних норм, колірної гами тощо. Окрім вимог, які було зазначено вище, архітектори і дизайнери намагаються створити в приміщеннях соціального обслуговування особливу атмосферу, розробляють функціональні та естетичні зони для роботи відпочинку та харчування.

Враховуючи, що поняття універсальний дизайн розуміє надавання однакові можливості для всіх користувачів, можливо виділити сім принципів інклюзивності:

1. Середовище чи послуги створюються максимально зручними для всіх.
2. Гнучкість використання.
3. Користувач може обирати як скористатися предметом або послугою, підлаштувати під власні потреби.
4. Простота й інтуїтивність використання.
5. Сприйняття та доступність інформації.
6. Наявність необхідного розміру, місця, простору.
7. Малі фізичні зусилля.

Важливими факторами є використання раціональних підходів до прикладання зусиль, мінімізація повторювання дій, надання можливості користувачу підтримувати зручне положення тіла (рис 1).

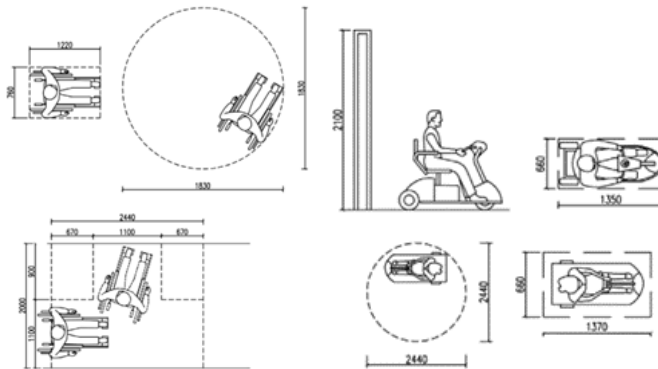

Рис. 1. Габарити крісел колісних і скутерів та можливість їх розвороту на 360°[1]

Також, потрібно враховувати, що одними із основних важливих факторів в проектуванні центрів соціального обслуговування є колір і світло. Колір має значення в орієнтації людини у просторі, передачі функціонального змісту, емоційно-естетичного ефекту, і головне – формуванні сприятливого психологічного комфорту [2]. Психологічний вплив кольору базується на фізіології нервової системи – як вищої (кори головного мозку), так і вегетативної. Основний закон роботи нервової системи – взаємодія процесів роздратування і гальмування. Зміна станів роздратування і гальмування відчувається людиною як зміна емоцій або психічного комфорту чи дискомфорту [3, 4]. Сучасне розуміння фізіологічного сприйняття та впливу кольору і кольорових сполучень на людину найчастіше належить до поняття кольоротерапія – «Арт-терапія», яке тісно пов’язано з психологією та засобами образотворчого мистецтва. За допомогою арт-терапії – використання кольорових сполучень і принципів лікування можливо також досягнути психологічного балансу людини, яка знаходиться в приміщенні соціального обслуговування.

Загальне освітлення – одна з найважливіших характеристик простору. Функціональне освітлення – це завдання світлотехніків, а естетичні питання, можливості оптично деформувати або повністю зруйнувати архітектурну форму, змінити кольорове вирішення – завдання для архітектора та дизайнера. Світло впливає на сприйняття кольору і кольоросполучень, але і колір впливає на освітленість [5].

Висновки. Відповідно можна зробити висновок, що у сучасному дизайні концепція універсального дизайну та впровадження принципів інклюзивності у проектуванні будівель соціального призначення є досить актуальною. Сьогодення нам диктує нові правила та умови – дизайн повинен бути простий та інтуїтивно зрозумілий будь-якій особі незалежно від рівня концентрації уваги на певний момент, віку, особистого досвіду, лінгвістичних навичок, освіти, бути максимально зручнішим, без необхідності адаптації, або спеціальних, окремих засобів.

Література:

1. Державний класифікатор будівель та споруд. Інклюзивність будівель і споруд. основні положення ДБН В.2.2-40:2018. Введено від 09.12.2021, Зміна № 1. Київ: Міністерство розвитку громад та територій України, 2021. 23 с.

2. Пилипчук О.Д., Полубок А.П. Застосування естетичних можливостей колористики інтер'єру в навчальному процесі підготовки художників-дизайнерів. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: КНУБА, 2021. Вип. № 61. С. 107–115. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.107-115>

3. Пилипчук О.Д. Емоційний вплив колористичного простору при включенні в інтер'єр художньо-декоративних засобів. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Київ: КНУБА, 2017. Вип. № 49. С. 182–188.

4. Pylypchuk O., Krivenko O., Polubok A., Zapryvoda A., Zapryvoda V. (2021). Ecological Innovations of Materials in Art Objects to Create a Comfortable Human Environment. Proceedings of the 2021 2nd International Conference on Modern Education Management, Innovation and Entrepreneurship and Social Science (MEMIESS 2021), Jul. 2th-4th, 2021 in Xi'an, China. Atlantis Press SARL, Part of Springer Nature, Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Vol. 568, pp. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210728.001>.

5. Pylypchuk O., Polubok A., Krivenko O., Safronova O., Kosenko D., Avdieieva, N. (2021). Developing an Approach to Colour Assessment of Works of Art with Aim to Creating a Comfortable and Harmonious Interior. Proceedings of the International Conference on Social Sciences and Big Data Application, Dec. 10–12, Xi'an, China. J. of Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Atlantis Press SARL, Part of Springer Nature, Vol. 614, pp. 181–187. DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.211216.036>.